

УДК 027.7(477.87-25)+027.08:001.891

DOI <https://doi.org/10.24144/978-617-8321-50-5.2025.112-127>

Марія МЕДВЕДЬ,

кандидатка філологічних наук,
директорка Наукової бібліотеки

ДВНЗ «Ужгородський
національний університет»

Ужгород, Україна

ORCID: 0000-0001-8275-9026

ScopusID: 58116858000

e-mail: maria.medved@uzhnu.edu.ua

БІБЛІОМЕТРИЧНІ ТА НАУКОМЕТРИЧНІ ПОСЛУГИ НАУКОВЦЯМ – НОВІ МЕТОДИ ОБСЛУГОВУВАННЯ У РОБОТІ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Анотація. Стаття присвячена питанням моніторингу та аналітичному аспекту роботи бібліотеки у фокусі бібліометричних характеристик науковців закладів вищої освіти України, які базуються на основі наукометричних досліджень публікаційної активності та цитованості авторів наукових праць. Здійснена спроба висвітлення напрацювань університетської бібліотеки щодо політики підтримки та популяризації прогресивних методів обслуговування, які сприяють підняттю авторитетності вчених та поширенню їх наукових досліджень з метою відкритості для наукового світу.

Актуальність дослідження полягає в оприлюдненні практичного досвіду роботи Наукової бібліотеки Ужгородського національного університету щодо підтримки бібліометричних та наукометричних характеристик науковців вишу. **Метою** наукової розвідки стало дослідження нових бібліотечних впроваджень щодо застосування аналітики публікаційної активності вчених університету, представлених як прогресивний та інноваційний методи роботи бібліотеки в підтримці відкритості науки в Ужгородському університеті.

Основним завданням дослідження є роль бібліотеки у підтримці науки вишу, з метою популяризації наукових досягнень вчених університету. Як орієнтир наукометричних показників визнано міжнародний вебметричний рейтинг університетів світу (Webometrics ranking of world's universities), за яким аналізують ступінь представлення діяльності університетів в інтернет-просторі. В дослідженні також звернуто увагу на роль і значення бібліотеки у формуванні інституційного репозитарію вишу, розробці власних механізмів наповнення окремих колекцій DSpace УжНУ, надання онлайн-послуг.

Виклад основного матеріалу. Розглянуто основні завдання і функції новоствореного відділу бібліотеки – Центру наукометрії та інформаційної підтримки досліджень, головною метою якого є аналітика досліджень в галузі наукової комунікації та відкритого доступу науки вишу. Опираючись на наукометричні характеристики впливових світових наукометричних баз Scopus та Web of Science (WoS) та пошукову систему Google Академія, в підтримку наукометричного оприлюднення досягнень науковців університету, Наукова бібліотека УжНУ відкрила вільний доступ до власноствореного інформаційного ресурсу «Бібліометричні профілі вчених Університету». Університетська книгозбірня сприяла активізації відкриття власного профілю науковця в базі Google Scholar, завдяки чому Ужгородський національний університет, протягом останніх років, займає другу лідируючу позицію за кількістю відкритих бібліометричних портретів вчених серед усіх вишів України.

Висновки. Наукова бібліотека Ужгородського національного університету активно впроваджує в свою діяльність нові методи послуг, серед яких наукометрична відкритість, доступ до повних електронних текстів наукових напрацювань вчених, що сприяють як популяризації статусу науковця, так і цитованості праць вченого.

Ключові слова: *Наукова бібліотека Ужгородського національного університету, послуги бібліотеки, наукометрія, бібліометрія, відкрита наука.*

Ужгородський національний університет (далі – УжНУ) – найбільший освітній заклад Закарпаття. Сьогодні у виші функціонують 19 факультетів, 3 навчально-наукові інститути,

106 кафедр та Природничо-гуманітарний фаховий коледж [1, с. 3]. В університеті працюють за основним місцем роботи 1230 науково-педагогічних працівників, серед яких 180 докторів наук, та 678 кандидатів наук, докторів філософії. За сумісництвом працюють 274 особи, у тому числі 38 докторів наук, 120 кандидатів наук, докторів філософії. Частка докторів наук становить 14,5 відсотка; кандидатів наук, докторів філософії – 53,1 відсотка. Найбільший відсоток кадрів вищої кваліфікації мають факультети (навчально-наукові інститути): навчально-науковий інститут хімії та екології (100%), економічний факультет (88,5%), фізичний факультет (86,8%), біологічний факультет (85,4%), філологічний факультет (83%) [1, с. 4]. Контингент здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Ужгородський національний університет» станом на початок 2023 року, становить 17 132 студентів [1, с. 13].

Наукова бібліотека УжНУ – потужний структурний підрозділ, головне призначення якого – підтримка навчального та наукового процесу у виші. Університетська книгозбірня впевнено займає лідируючу сходинку в бібліотечній справі закарпатського краю, бо об'єднує в своєму фонді 1 млн 600 тисяч примірників видань, серед яких понад 54 000 електронних повнотекстових документів напрацьовань науковців УжНУ. Впровадження інноваційних методів в роботу бібліотеки розширило можливості її послуг користувачам, серед яких і науковці вишу. За статистикою електронної бібліотечної програми «УФД/Бібліотека», яку застосовує у своїй роботі університетська бібліотека, базою «Читач» зазначено 20 229 користувачів, серед яких 919 викладачів вишу та 870 аспірантів, багато з яких долучені до викладацької діяльності в університеті та Природничо-гуманітарному фаховому коледжі. З травня 2018 року в структурі Наукової бібліотеки (на основі «Положення про Центр наукометрії та інформаційної підтримки досліджень ДВНЗ «Ужгородський національний університет»), функціонує відповідний відділ – Центр наукометрії та інформаційної

підтримки досліджень (надалі Центр наукометрії). Метою роботи Центру наукометрії є проведення спостережень в галузі наукової комунікації та відкритого доступу до наукових досліджень, які базуються на одній з галузей науки – наукометрії, яка займається статистичним аналізом структури та динаміки масивів і потоків наукової інформації. До наукометричних характеристик вчених активно долучається ще одна галузь науки – бібліометрія, яка використовує статистичні та математичні процедури щодо наукових джерел, пов'язаних з науковою тематикою.

За твердженням колективу авторів монографії «Наукова періодика України та бібліометричні дослідження» (Л. Й. Костенко, О. І. Жабін, Є. О. Копанєва, Т. В. Симоненко), у науковому обігу існує значна кількість дефініцій взаємодоповнюючих дисциплін наукометрії, бібліометрії... Під наукометрією розуміється наукознавча дисципліна, що здійснює відтворюване вимірювання наукової діяльності та виявлення об'єктивних закономірностей цієї діяльності; під бібліометрією – наукова дисципліна, що вивчає й описує кількісні закономірності об'єктів бібліотечної справи й бібліографії для вирішення завдань бібліотекознавства та бібліографознавства [3]. Та все ж обидві згадані галузі науки об'єднані одною метою – сприяти підвищенню результативності наукових досліджень, шляхом інноваційних застосунків цифрової комунікації. Тому з досвіду практичних впроваджень можна стверджувати: наукометричні послуги бібліотеки науковцю – це дослідження кількісних показників його публікаційної активності та цитованості, які у взаємодії створюють індекс Гірша вченого; бібліометрична послуга бібліотеки науковцю – це дослідження видань, у яких публікуються праці автора (квартиль журналу, індексація публікацій в наукометричних базах тощо).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним підґрунтям досліджуваного питання став огляд основних праць українських науковців про запровадження наукометричних

рейтингів як таких, і в бібліотечній справі зокрема. Питання про використання електронних систем відкритого доступу для інформаційно-аналітичної підтримки педагогічних досліджень вивчали О. Спирін, В. Смірнова, М. Шиненко; впровадження наукометричних досліджень вітчизняної аграрної науки в контексті існуючих міжнародних наукометричних баз та створення вітчизняного індексу цитування виокреслено в роботах Т. Лютик; Т. Ярошенко аналізувала «Високоцитовані документи науковців України в базах даних цитувань: кореляція бібліометричних індикаторів»; «Шляхи підвищення наукометричних показників науковців авіаційної галузі» стали основою дослідження В. Вахнован; Проєкту «Бібліометрика української науки» присвячено публікації Л. Костенко, Т. Симоненко, О. Жабіна.

Активним дослідженням наукометричних та бібліометричних характеристик займаються вчені-практики бібліотечної галузі, які здебільшого очолюють наукові бібліотеки закладів вищої освіти. Серед них Т. Колесник, Т. Шитікова, Н. Ніколаєнко, В. Білоус, Ю. Главчева, О. Бруй, С. Сербін, М. Назаровець, С. Назаровець, В. Копанасва, Н. Пасмор, М. Кулик та ін. Особливої актуальності набирають дисертаційні дослідження, до прикладу: А. Корецький «Наукометричні засоби у визначенні пріоритетів інноваційного розвитку національної економіки», А. Медведева «Бібліометричні дослідження в бібліотеках як інструментарій моніторингу наукової діяльності» та ін.

Ім'я Ужгородського університету вже давно вписалось до впливових світових наукометричних баз, якими є Scopus, Web of Science (WoS) та пошукова система Google Академія. Саме вони сприяють найвищій авторитетності імен вчених у світовому науковому просторі. Найбільшою перевагою статусу вченого є відкрита аналітика зацікавленості та використання його наукового дослідження [2, с. 9].

Стратегія інноваційного спрямування давно вже стала головною метою бібліотеки УжНУ, головним значенням для

якої є розширення рамок просторового та часового виміру для отримання інформації, швидкої комунікації з користувачами у цифровому форматі. Ідея створення Центру наукометрії базувалась на головному критерії – практичній допомозі науковцям вишу: консультування та практичні навички з питань використання наукометричних засад в управлінні науковими дослідженнями; підтримка бібліометричної аналітики; відкритий аналіз публікаційної активності науковців університету. Саме ці завдання стали вимогою сьогодення для науковців, а долучення бібліотеки до освоєння необхідних наукометричних навичок послугувало підняття її ролі і статусу в колі вчених університету. Бібліотечний моніторинг відкритості напрацювань вчених УжНУ передбачає ряд можливостей як для самих авторів, так і для тих, хто хоче ознайомитись з результатами напрацювань конкретного науковця. Реалізація науково-освітньої політики УжНУ є не лише важливим компонентом стратегії розвитку університету в цілому, а й стала основним важелем наукового утвердження кожного науковця в світі науки та прогресу.

Протягом останнього часу Наукова бібліотека УжНУ перевтілилась в своєрідний центр наукової комунікації для науковців. Цьому сприяв нормативний документ, за яким у 2014 році було розпочато формування репозитарію УжНУ. Положення «Про репозитарій наукових публікацій ДВНЗ «УжНУ» передбачало залучення бібліотеки до процесу централізованого зберігання й надання відкритого доступу до електронного архіву результатів наукової та дослідницької роботи вчених УжНУ. Університетська бібліотека активно долучилась до процесу формування, розміщення, обробки та аналізу вмісту сховища УжНУ.

Окрім влиття до електронного сховища значної кількості текстів з наукових вісників вишу, книгозбірня долучилась до надання практичних навичок науковцям при самоархівуванні. Ця послуга виявилась на часі. Задля коректності розміщення власних робіт науковцями чи секретарями редакційних колегій

періодичних видань університету бібліотека запровадила ряд тренінгів, консультацій, обговорення, які розвивали навички розміщення електронних текстів напрацювань в електронному сховищі УжНУ. Станом на початок 2024 року, в університетський репозитарій увійшло близько 60 тисяч повнотекстових документів наукових досліджень вчених УжНУ, який не лише увійшов до оновленого рейтингу інституційних репозитаріїв, оприлюднених на сайті Webometrics, (опубліковано в 15-му виданні «Прозорий рейтинг: інституційні репозиторії від Google Академія» (лютий 2023 р.), а й зайняв там гідне місце серед лідерів [5].

Рейтинг складено з урахуванням кількості повнотекстових документів, розміщених в репозитаріях відкритого доступу, а також їх доступності для індексації Google Академія. Метою даного рейтингу є підтримка ініціатив відкритого доступу. Всього рейтинг містить 4048 репозитаріїв, у т.ч. 3922 інституційних, 292 сховища/портали журналів, 201 CRIS-sbcntve та 52 репозитарії даних. Серед репозитаріїв українських ЗВО кращими стали репозитарії Сумського державного університету та Ужгородського національного університету. Це є важливою перемогою університету щодо підтримки державного плану реалізації принципів відкритої науки, схваленої урядовим розпорядженням «Про затвердження національного плану щодо відкритої науки» від 8 жовтня 2022 року, який є черговим кроком на шляху інтеграції України до Європейського дослідницького простору. Очікується, що реалізація національного плану щодо відкритої науки прискорить обіг наукової інформації, створить умови для більш ефективного використання результатів досліджень та розробок, зробить більш прозорим науковий та освітній простір.

Відкритість результатів наукових досліджень вишу є вагомим підтвердженням цифрової трансформації сфери вищої освіти. Моніторинг публікаційної активності наукового колективу базується на багатьох чинниках, серед яких першість належить цитуванню. Воно є прямим підтвердженням

використання першоджерела, з посиланням на нього та його відкритість. Метою створення єдиного електронного репозитарію (сховища) наукових напрацювань вчених УжНУ стало оприлюднення результатів науки університету, надання відкритого доступу до них світовій академічній спільноті. Наукові статті, розміщені науковцями у відкритому доступі, цитують набагато частіше, ніж статті з традиційних друкованих журналів і періодичних видань. Рейтинг цитування робіт автора в більшості галузей науки зростає як мінімум удвічі. Отже, саме завдяки цитуванню праць вченого суттєво підіймається наукова авторитетність автора та рейтинг установи, яку представляє науковець.

Університетський репозитарій розгорнутий на основі DSpace на сервері УжНУ за адресою dspace.uzhnu.edu.ua. Головними перевагами автоматизованої системи DSpace є її безкоштовність, відкритість (Open Source), орієнтованість на самостійну публікацію матеріалів силами структурних підрозділів та авторами (принцип «самоархівування»). В його структурну основу закладені чотири колекції: «Навчально-наукові інститути», «Наукова бібліотека», «Науково-дослідні інститути, центри та лабораторії», «Факультети». Науковою бібліотекою УжНУ (станом на жовтень 2024 р.) в репозитарій розміщено 34 044 файли повнотекстових документів, що складає 48% від загального об'єму репозитарію. Це статті з періодичних або неперіодичних видань журнального типу, присвячені публікаціям останніх найважливіших результатів наукових досліджень, подій тощо. В першу чергу, бібліотекарі поповнювали репозитарій науковими напрацюваннями УжНУ: Наукових вісників університету, науково-технічних збірників, журналів, матеріали конференцій. Для виконання повноважень щодо наповнення репозитарію працівникам бібліотеки довелося оцифрувати значну кількість Наукових вісників університету, відкрити колекцію яких також розмістили на сайті бібліотеки, в рубриці «Електронні ресурси ДВНЗ «Ужгородський національний університет» Наукова бібліотека

Ужгородського національного університету (uzhnu.edu.ua). Окрім новітніх видань, бібліотека оцифрувала та представила у вільному доступі унікальну ретроколекцію «Наукові записки Ужгородського державного університету» (1947–1963 рр.). Завдяки цьому успішному проекту (оцифрування перших Наукових вісників Ужгородського університету) розширилось цитування праць науковців згаданого періоду, і це сумарно збільшило загальний показник індексу цитованості УжНУ.

В останніх версіях DSpace посилено інтеграцію з такими важливими у освітньому співтоваристві сервісами, як Google Академія. Передував цьому університетський наказ (2016 р.) «Про забезпечення реєстрації науковців (створенні профілю вченого) у пошуковій системі Google Академія», оскільки саме ця система індексує повний текст наукових публікацій всіх форматів і дисциплін. Обов'язки пропагування і консультування вчених щодо відкриття власного профілю науковця в базі Google Академія знову взяла на себе університетська бібліотека. Тенденція до активного створення персональних профілів науковців УжНУ в системі Google Академія дала можливість УжНУ вийти на відповідний рівень представлення науки в українському бібліометричному рейтингу. Очікувані результати перевершили сподівання: за кількістю відкритих бібліометричних портретів вчених – Ужгородський національний університет гідно займає друге місце серед усіх вишів України [2, с. 9].

Сьогоднішній результат УжНУ за кількістю бібліометричних портретів складає 91% від загальної кількості колективу науковців УжНУ.

Топ 10 установ за кількістю бібліометричних портретів учених

До аналізу Google Scholar

Рис. 1. Місце Ужгородського національного університету в рейтингу відкриття профілів науковців серед установ України за даними Google Академія (станом на 2023 р.) [4].

Основна перевага пошукової системи Google Академія в тім, що вона безкоштовна і легкодоступна до перегляду відрецenzованих статей, монографій, дисертацій та інших наукових джерел. Після реєстрації в базі кожен науковець може бачити відкритість цитування власних статей, включаючи індекс Гірша, динаміку цитувань. Перегляд профіля вченого іншими науковцями відкриває вільний доступ до наукових робіт автора, а значить розширює коло цитувань конкретного науковця. Значною перевагою відкритості профілю є:

- відомості про число цитувань;
- пошук схожих статей за тематикою;
- розширений доступ до версій статті;
- можливість збереження статті у конкретній колекції та ін.

З метою популяризації місця вченого у науковій позиції серед науковців вишу на сайті УжНУ оприлюднено рейтинг *Ukrainian National H-index Ranking* (за покликанням <https://ua.h-index.com/uk/uzhhorod-national-university>). Серед науковців УжНУ найвищий показник індексу Гірша (32) у базі Google Академія – у завідувача кафедри фізики напівпровідників, академіка НАН України, доктора фізико-математичних наук, професора Юліана Мироновича Височанського. Саме цей вчений є особливою науковою гордістю УжНУ, адже він також

займає першу сходинку в рейтингу наукометричної бази Scopus (індекс Гірша – 26).

То в чому ж роль Наукової бібліотеки УжНУ щодо популяризації наукометричних характеристик вчених університету? Для відповіді на питання варто згадати ініційовані бібліотекою розпорядчі документи, які заклали основу майбутнього аналітичного дослідження, уповноваження на які отримала книгозбірня. Паралельно з роботою наповнення університетського репозитарію Наукова бібліотека розробила власний інформаційний проєкт «Бібліометрика науковців УжНУ», головним завданням якого стало оприлюднення наукометричних характеристик наукової діяльності вчених університету. Навігаційний логарифм включає в себе належність науковця до факультету та кафедри, на якій він працює. Індивідуальна бібліометрична картина науковця представлена єдиним реєстром ідентифікаторів для науковців ORCID (Open Researcher and Contributor ID), яка об'єднує дослідницькі напрацювання вчених, розширює можливості науковців у просуванні власних досліджень для покращення їхніх результатів. З метою присвоєння ідентифікатора вченого, бібліотекою був ініційований відповідний наказ (2019 р.), який активізував реєстрування науковців в єдиному уніфікованому загальноосвітньому ідентифікаторі вченого ORCID.

Наукова бібліотека впевнено вступила на шлях підтримки відкритості науки. Книгозбірня запропонувала науковцям ряд послуг, прерогативою яких є їх представлення в науковому середовищі. Центр наукометрії перетворився в своєрідний консультативний осередок, в якому науковці можуть отримати практичні рекомендації щодо наукометрії та бібліометрії, публікаційної активності, цифрової підтримки наукових досліджень, поширення та збереження результатів досліджень. Наукова бібліотека отримала адміністративні повноваження у випадках некоректності щодо відображення приналежності вченого чи його статті до профілю установи, в якій він працює. Бібліотекарі стали надійними помічниками в освоєнні

науковцями навиків навчання та консультування в роботі з Web of Science, Scopus, Google Академія, ORCID тощо. Крім зазначених методів Наукова бібліотека займається й експертно-консультативною підтримкою науковців, як до прикладу, перевірка на виявлення збігів/ідентичності/схожості в текстах засобами сервісу перевірки на плагіат Unichek та StrikePlagiarism.com. Бібліотека пропонує своїм користувачам можливість безкоштовно перевірити свої роботи на дотримання норм академічної доброчинності, адже саме в освітньо-науковій сфері плагіат найчастіше виражається у запозиченні фрагментів чужого тексту без зазначення джерела запозичення.

Протягом останніх років Наукова бібліотека отримала ще одне важливе повноваження. З метою сприяння академічної доброчесності на бібліотеку покладено завдання підтвердження відповідних довідок конкурсних та атестаційних справ науково-педагогічних працівників УжНУ, в яких дається бібліометрична характеристика напрацювань вченого протягом останніх п'яти років, що є вимогою дотримання основних кваліфікаційних вимог претендента на звання чи посаду. У відповідну інформацію входять критерії:

- наявність наукових публікацій у виданнях, які було включено до наукометричних баз Scopus та Web of Science Core Collection;
- наявність наукових робіт у періодичних виданнях, які під час публікації було включено до наукометричної бази Index Copernicus;
- наявність публікацій у наукових виданнях, включених до переліку фахових видань України.

Враховуючи понад тисячний колектив науковців УжНУ, щомісяця Наукова бібліотека готує науковцям до 30 інформаційних довідок, обов'язковою умовою в яких є інтернет-позивання на опубліковану автором роботу.

Висновки. Підсумовуючи викладений матеріал, зазначаємо: Наукова бібліотека Ужгородського національного університету – сучасний центр інформаційної підтримки освіти

і науки у своєму виші. Поряд з традиційними методами роботи книгозбірня активно долучається до аналітики щодо публікаційної активності вчених університету. Вона запроваджує в свою діяльність нові методи, основу яких складають доступ до повного тексту наукового дослідження, відомості про кількість наукових статей, опублікованих у даний період часу, а також вагомий критерій – цитованість праці. Бібліотека успішно впроваджує нові форми обслуговування в свою роботу, адже головне її прагнення – допомога своїм користувачам, серед яких чимало науковців.

Список бібліографічних посилань

1. Звіт ректора Ужгородського національного університету Смоланки Володимира Івановича за 2023 рік. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/73321>

2. Медведь М. М. Роль бібліотеки в інформетричних дослідженнях: на прикладі роботи наукової бібліотеки Ужгородського університету. *Тенденції розвитку медичних бібліотек України і виклики сучасного інформаційного суспільства* : матеріали XX ювілейної міжнар. наук.-практ. конф. (19–20 трав. 2021 р., м. Ужгород) ; Нац. наук. мед. б-ка України, Наук. б-ка Ужгор. нац. ун-ту. Київ, 2021. С. 10–11.

3. Костенко Л. Й., Жабін О. І., Копанєва Є. О., Симоненко Т. В. Наукова періодика України та бібліометричні дослідження : [монографія] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2014. 173 с. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/E_LIB/PDF/er-0003127.pdf

4. Топ 10 установ за кількістю бібліометричних портретів вчених. *Бібліометрика української науки*. URL: <https://nbuviap.gov.ua/bpnu/index.php?page=ustanova>

5. Transparent Ranking: CRIS by Google Scholar (February 2023). *Ranking of repositories*. URL: <https://repositories.webometrics.info/en/cris?fbclid=IwAR25SJ2wRFBwwpIZnRlujOCz-6UW2teNI0XCMeZcdVETjyp9kXpndyj0x0M>

References

1. Zvit rektora Uzhhorodskoho natsionalnogo universytetu Smolanky Volodymyra Ivanovycha za 2023 rik. (2023). [Smolanka, V. Rector's Report of Uzhhorod National University 2023] [in Ukrainian]. Retrieved from <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/55601>
2. Medved, M. M. (2021, May,19–20). Rol biblioteky v informetrychnykh doslidzhenniakh: na prykladi roboty naukovoï biblioteky Uzhhorodskoho universytetu [The role of the library in informatics research: on the example of the work of the scientific library of Uzhhorod University]. In *Tendential rozvytku medychnykh bibliotek Ukrainy i vyklyky suchasnoho informatsiinoho suspilstva* : materialy 20 yuvileinoï mizhnarodnoï naukovo-praktychnoi konferentsii Kyiv–Uzhhorod, Natsionalna naukova medychna biblioteka Ukrainy, Naukova biblioteka Uzhhorodskoho nats. un-tu (pp. 10–11). Kyiv [in Ukrainian].
3. Kostenko, L. Y., Zhabin, O. I., Kopanieva, Ye. O., Symonenko, T. V. (2014). Naukova periodyka Ukrainy ta bibliometrychni doslidzhennia [Scientific periodicals of Ukraine and bibliometric studies] ; NAN Ukrainy, Nats. b-ka Ukrainy im. V. I. Vernadskoho. Kyiv [in Ukrainian]. Retrieved from http://irbis-nbuv.gov.ua/E_LIB/PDF/er-0003127.pdf [in Ukrainian].
4. Top 10 ustanov za kilkistiu bibliometrychnykh portretiv vchenykh [Top 10 institutions by the number of bibliometric portraits of scientists] Bibliometryka ukrainskoi nauky [in Ukrainian]. Retrieved from <https://nbuviap.gov.ua/bpnu/index.php?page=ustanova> [in Ukrainian].
5. Transparent Ranking: CRIS by Google Scholar (February 2023). Ranking of repositories. Retrieved from <https://www.webometrics.info/en/Europe/Ukraine> [in English].

Mariia Medved,
PhD (Philology),
Directress of the Scientific Library,
State Higher Educational Establishment
Uzhhorod National University
ORCID: 0000-0001-8275-9026
ScopusID: 58116858000
e-mail: maria.medved@uzhnu.edu.ua

BIBLIOMETRIC AND SCIENTOMETRIC SERVICES FOR SCIENTISTS AS NEW SERVICE METHODS IN THE WORK OF THE SCIENTIFIC LIBRARY OF UZHGOROD NATIONAL UNIVERSITY

Abstract. The publication of the practical experience of the Scientific Library of Uzhgorod National University regarding the support of bibliometric and scientometric characteristics of university researchers makes the study relevant. The purpose of the scientific research was the study of the Library's innovative services of the analysis of university scholars' publication activity presented as a separate method of library work in support of openness of science at Uzhgorod National University.

The main objective of the study is the role of the Library in supporting higher education, with the aim of popularizing the scientific achievements of the university scientists. The international Webometrics Ranking of World's Universities which analyzes the degree of presentation of university activities in the Internet, is recognized as a benchmark for scientometric indicators. The study also draws attention to the role and importance of the Library in promoting the formation of an institutional repository of higher education, developing its own mechanisms for filling individual DSpace collections of UzhNU, as well as providing online services.

Brief results. The main tasks and functions of the newly created Library department – Center for Scientometrics and Information Support of Research are considered. The Center's main purpose is the analysis of research in the field of scientific communication and open access of to the university knowledge base. Relying on the scientometric characteristics of the influential world scientometric databases Scopus and Web of Science

(WoS), as well as the Google Scholar search program, the Scientific Library of UzhNU has created and opened free access to its own information resource «Bibliometric Profiles of the University Scientists» to support scientometric publication of the achievements of the University's research community. The Library also facilitated the activation of the scientist's profiles in the Google Scholar database. Due to this, Uzhhorod National University has recently ranked the second in terms of the presence of scientists' profiles according to the number of open bibliometric profiles of scientists among all higher education institutions of Ukraine.

Conclusions. The Scientific Library of Uzhgorod National University actively implements new service methods in its activities, including scientometric openness, access to full electronic texts of scientific works of scientists, which contribute to both popularization of the status of a scientist and the citation of scientists' works.

Keywords: *Scientific library of Uzhhorod National University, library services, scientometrics, bibliometrics, open science.*

Цитування:

Медведь М. Бібліометричні та наукометричні послуги науковцям – нові методи обслуговування у роботі Наукової бібліотеки Ужгородського національного університету. *Інформаційна політика пам'яті – виживання, збереження та розвиток українських бібліотек у період сьогодення* : матеріали V Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (Ужгород, 16 жовт. 2024 р.) / редкол. : М. М. Медведь (відп. ред.) та ін. ; ДВНЗ «Ужгор. нац. ун-т», Наук. б-ка. Ужгород, 2024. С. 112–127.

Medved, M. Bibliometric and Scientometric Services for Scientists as New Service Methods in the Work of the Scientific Library of Uzhhorod National University. *Information policy of memory – survival, preservation and development of Ukrainian libraries in the present period* : materials of the 5th scientific and research Internet conference (Uzhhorod, Oct. 16, 2024). Vidp. red. M. Medved (pp. 112–127). Uzhhorod [in Ukrainian].